

Enheten för samhällsplanering
Anna-Lena Lökvist Andersen

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
Kopia: Petter Hojem,
petter.hojem@regeringskansliet.se

Remiss av delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.

M2016/01735/KI

Länsstyrelsen i Stockholms län är positiv till förslagen i miljömålsberedningens delbetänkande. Stockholmsregionen är idag hela Sveriges tillväxtmotor och präglas av en stark utvecklings- och innovationskraft. En fortsatt ekonomisk tillväxt är en förutsättning för en hållbar utveckling med mindre klimatpåverkan.

Länsstyrelsen i Stockholms län har identifierat fem utmaningar som väl sammanfaller med utredningens resonemang. Utmaningarna är klimat och energi, bostäder, infrastruktur, innovationskraft och arbetsmarknad. För att utveckla regionen på ett hållbart sätt är det viktigt att dessa politikområden kan förenas och ge synergier åt varandra, i enlighet med vad beredningen föreslår i betänkandet.

Miljömålsberedningens förslag är angelägna för Sveriges möjligheter att nå klimatmålen och Parisavtalets mål från december 2015. Beredningens förslag att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären och därefter negativa utsläpp är ett både utmanande och nödvändigt mål. Detta mål kommer vara viktigt för Stockholmsregionen att förhålla sig till i arbetet med att ta fram en klimatfärdplan för länet för år 2050.

Bevarad konkurrenskraft

Länsstyrelsen delar beredningens bedömning att klimatmålen är ett ansvar för alla politikområden. Klimatpolitiken är komplex och kan inte isoleras till att vara en uppgift enbart för miljöpolitiken. En särskild utmaning är att hitta kombinationer av styrmedel som leder till att utsläppen av klimatgaser minskar i en takt som gör att såväl beslutade etappmål som det långsiktiga målet nås. Samtidigt ska konkurrenskraften bevaras och utvecklas så att nya, hållbara arbetstillfällen skapas. Här blir kompetensförsörjning och kunskapsutveckling viktiga komponenter för att lyckas.

Bostadsbristen är en av Stockholmsregionens största utmaningar. Länsstyrelsen delar beredningens bedömning att klimatfrågan bör ha hög prioritet i den stora utmaningen att kraftigt öka takten i bostadsbyggandet. Det bostadsbyggande som krävs är en av vår tids största samhällsinvesteringar och genom att ta hänsyn till olika samhällsmål har vi goda förutsättningar att skapa en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar region. Här behöver vi hitta effektiva lösningar som

Datum
2016-10-06

Beteckning
101-24147-2016

möjliggör höga klimatambitioner. Samtidigt vill Länsstyrelsen understryka att det inte får bli ett hinder eller markanta fördröjningar.

Miljöbedömning

Länsstyrelsen har tillstyrkt de förslag som har framförts i Ds 2016:25 Miljöbedömningar, som handlar om att dela upp miljöbedömningen i två steg. Förslagen syftar bland annat till att säkerställa att myndigheter och kommuner tar ställning till om det behövs en miljöbedömning av planer och program, samt att dessa miljöbedömningar får en god kvalitet. Tillsammans med Miljömålsberedningens förslag om bättre vägledningar kan detta bidra till att samhällsplaneringen i framtiden i större utsträckning än nu kan baseras på väl genomförda miljöbedömningar. Länsstyrelsen vill särskilt peka på vikten av att förbättra miljöbedömningarna vid framtagande av länsplaner för transportinfrastruktur.

Hållbar tillväxt

Länsstyrelsen vill framhålla betydelsen av att de klimat- och budgetpolitiska målen och riktlinjerna samverkar och förstärker varandra så långt som möjligt. Beredningen konstaterar att omställningen måste gå hand i hand med en starkt konkurrenskraft och skapande av nya hållbara arbetstillfällen. Detta innebär också möjligheter för nya branscher att växa och stärka sin position på marknaden. För att kunna nå tillräckligt låga utsläpp ställs även krav på innovation och forskning som kan leda till nya arbetstillfällen och företag som tillhandahåller klimatsmarta varor och tjänster.

Vi är eniga i att klimatpolitiken behöver integreras i närings- och innovationsarbetet och vice versa. Utifrån näringslivsperspektivet innebär miljö-, klimat- och energiutmaningarna en drivkraft för teknik-, varu- och tjänsteutveckling. Det är till stora delar näringslivet som ska utveckla nya innovationer och därigenom driva på utvecklingen. Det finns dock pedagogiska utmaningar i att klimatmålet på övergripande nivå ska ligga på samma nivå som ambitionen att stärka konkurrenskraften och växande företag.

Länsstyrelsen saknar i betänkandet ett resonemang kring ”smart specialisering”. Det handlar om att identifiera specifika regionala styrkeområden som kan utnyttja investeringar i forskning och innovation på ett effektivare sätt. Det fortsatta arbetet bör koppla till detta och det arbete som påbörjats regionalt inom strukturfonderna. De regioner som tydligt har pekat på klimat som ett styrke- och utvecklingsområde kan ta lead i arbetet för tydlig samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor.

Offentliga myndigheter behöver i sin offentliga upphandling bli bättre beställare för att på så sätt bidra till en omställning inom näringslivet. Genom olika typer av gröna upphandlingar kan de 625 miljarder kr som det offentliga årligen upphandlar för användas för att utveckla näringslivet i en mer klimatsmart riktning. Det krävs utbildning och ledarskap för att påvisa den potentiella nyttan med

Datum
2016-10-06

Beteckning
101-24147-2016

innovativ upphandling. Det behövs även resurser och stödfunktioner för att organisationer ska kunna arbeta med den här typen av upphandling. Upphandlingsmyndigheten har här en mycket viktig roll och inom flera områden än de som nämns i betänkandet. Länsstyrelsen anser att länsstyrelserna har en viktig funktion vad gäller utbildning och vägledning i innovativa och hållbara upphandlingar.

Transportsektorn en stor utmaning

Transportsektorn hör till en av de viktigaste och svåraste sektorerna att ställa om till låga utsläppsnivåer, då den idag till mer än 80 procent är beroende av fossil energi. Länsstyrelsen håller med om att det är nödvändigt att ha ett högt mål för transportsektorn men saknar konkreta åtgärder för att nå målet.

Det föreslagna målet för transportsektorn ställer stora krav på förändring av den fysiska planeringen. Utredningen menar att kollektivtrafik, gång och cykel måste bli normgivande för all planering och samordnas med bebyggelseutvecklingen. Omställningen förutsätter en utveckling av styrmedel och incitamentsstrukturer som behöver presenteras inom en snar framtid för att få genomslag till år 2030. Effektiva styrmedel är avgörande för möjligheterna att nå utsläppsmålet och vi önskar en tydligare beskrivning av de styrmedel som krävs. Länsstyrelsen vill understryka vikten av styrmedel som är samhällsekonomiskt lönsamma.

Länsstyrelsen håller med om att det finns ett behov av att tydliggöra klimatmålets tyngd kopplat till de transportpolitiska målen. Utredningen resonerar kring ett klimatramverk för all transportplanering. Länsstyrelsen menar att detta är ett djärvt förslag som skulle ge mycket stora effekter på styrningen av infrastrukturplaneringen, både positiva och negativa. Vi anser därför att förslaget behöver utredas närmare.

Det är av stor betydelse att fordonsflottan ställs om i snabb takt på såväl internationell som nationell nivå. Länsstyrelsen vill därför framhålla betydelsen av samordnat arbete kring omställningsfrågor inom EU. Länsstyrelsen vill betona vikten av samverkan mellan offentlig verksamhet och näringsliv i syfte att utveckla innovativa lösningar och testbäddar för minskad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att förslagen för transportsektorn i högre grad anpassas till lokala och regionala förutsättningar. Exempelvis är målet om en 25-procentig andel gång-, cykel- och kollektivtrafikresande för lågt för landets storstads-regioner. Här finns goda förutsättningar att nå betydligt längre.

Länsstyrelsen är ansvarig för Stockholms läns länsplan för transportinfrastruktur. Den senaste planen har ett fokus på hållbart resande och omfattar investeringar för knappt nio miljarder kronor. Omkring 80 procent av medlen är allokerade till investeringar i kollektivtrafik och cykel, vilket är unikt för landets länsplaner. Utredningen lyfter fram stadsmiljöavtalen som statens verktyg för att främja hållbart resande. Länsstyrelsen tycker att den nationella planen och länsplanerna

Datum
2016-10-06

Beteckning
101-24147-2016

borde få större uppmärksamhet mot bakgrund av att deras innehåll innebär ett större avtryck i den fysiska miljön än vad stadsmiljöavtalen kommer att göra.

Luftvård

Länsstyrelsen är positiv till att nya etappmål för luftföroreningar nu föreslås. Att begränsa utsläppen från vägtrafiken i tätorter är mycket viktigt för att förbättra luftkvaliteten i våra städer. Länsstyrelsen vill dock poängtera vikten av att besluta om målformuleringar som är möjliga att följa upp. Till exempel kommer etappmålet om att andelen persontransportresor med kollektivtrafik, cykel och gång i Sverige ska vara minst 25 procent 2025 (uttryckt i personkilometer) att kräva statistik om personkilometer per trafikslag. Detta kommer i sin tur att kräva resvaneundersökningar på såväl regional som lokal nivå.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Magdalena Bosson. I handläggningen har deltagit samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, miljödirektör Göran Åström, landsbygdsdirektör Ulrika Geber, förvaltningsdirektör Åsa Ryding samt klimat- och energistrateg Anna-Lena Lökvist Andersen, föredragande.

Magdalena Bosson

Anna-Lena Lökvist Andersen